

Özel Yetenek Sınavına Giren Adayların Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Mesleğine Yönelik İnanç Algıları ile Kişisel-Mesleki Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

İsa DOĞAN¹

Yakup AKYEL²

Melike Nur AKGÜL³

Pınar KARACAN DOĞAN⁴

Gönderim Tarihi: 28.09.2023

Yayın Tarihi: 31.12.2023

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Öz

Bu araştırmanın amacı, özel yetenek sınavına giren adayların beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç algıları ile kişisel-mesleki yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişkinin analiz edilerek, incelenmesidir. Yöntem olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Fan vd., (2018) tarafından geliştirilen ve Doğru vd. (2019) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Mesleğine Yönelik İnanç Ölçeği (BESÖMİÖ)" ile Kuzu ve Demiralp (2017) tarafından geliştirilen "Kişisel-Mesleki Yetkinlikler Algı Ölçeği (KMYAÖ)" kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2022-2023 yılı Karabük Üniversitesi Hasan Doğan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun özel yetenek sınavına katılan adaylardan 124'ü kadın, 149'u erkek olmak üzere toplam 273 gönüllü katılımcı oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde istatistiki yöntem olarak frekans, yüzde dağılımları, ikili gruplar için t-Testi, çoklu gruplar için tek yönlü varyans analizi ve ilişkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Ölçekler arası korelasyon sonuçlarına göre; katılımcıların beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç düzeyleri ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular, değişkenler açısından incelendiğinde anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler Özel yetenek sınavı, Beden eğitimi ve spor öğretmenliği, Kişisel-mesleki yetkinlik

Examining the Relationship Between the Belief Perceptions and Personal-Professional Competency Levels of Candidates Participating in Special Talent Examinations for Physical Education and Sports Teaching Profession

Abstract

The aim of this study is to analyze and examine the relationship between the belief perceptions of candidates participating in special talent examinations and their personal-professional competency levels in the field of physical

¹ Sorumlu Yazar: İsa Doğan, Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, Hasan Doğan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Karabük, Türkiye, isadogan33@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4132-3274

² Yakup Akyel, Doç. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Kırşehir, Türkiye, yakyel1071@outlook.com, ORCID ID: 0000-0003-3013-2939

³ Melike Nur Akgül, Öğr. Gör., Karabük Üniversitesi, Eskipazar Meslek Yüksekokulu, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Özel Güvenlik ve Koruma Programı, Karabük, Türkiye, nurakgul@karabuk.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3842-1973

⁴ Pınar Karacan Doğan, Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, pinarkaracan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2654-2751

education and sports teaching. The relational survey model was employed as the research methodology. The data collection tools used in the study were the "Belief Scale for Physical Education and Sports Teaching Profession (BSPESTP)" developed by Fan et al. (2018) and adapted into Turkish by Doğru et al. (2019), as well as the "Perceived Personal-Professional Competencies Scale (PPPCS)" developed by Kazu and Demiralp (2017). The research sample consisted of 273 voluntary participants, including 124 females and 149 males, who participated in the special talent examination of the Hasan Doğan School of Physical Education and Sports at Karabük University during the 2022-2023 academic year. In the evaluation of research data, statistical methods such as frequency distributions, percentage distributions, t-Test for binary groups, one-way analysis of variance for multiple groups, and Pearson Correlation analysis were utilized. According to the inter-scale correlation results, a moderate positive relationship was observed between participants' belief levels in the field of physical education and sports teaching and their perception levels of personal-professional competencies. Findings obtained from the research indicated no significant differences when examined in terms of variables.

Key Words: Special talent exam, Physical education and sports teaching, Personal-professional competence

Giriş

Öğretmenlik, insanlık tarihi kadar eski bir olguya dayanmasına rağmen, bu mesleğin resmi bir statü kazanması tarihsel açıdan oldukça yeni bir gelişmedir. İnsanların bilgi sahibi ve bilgisiz arasındaki ilişkisi, zaman içinde bireyleri öğretmeye ve öğrenmeye itmiştir; daha sonra bu süreç, öğretmen-öğrenci ilişkisi olarak şekillenmiştir. Çağdaş bir toplumda ise eğitimin en önemli unsurlarından biri hiç şüphesiz öğretmendir. Öğretmenlik mesleği, yetişmekte olan nesli, ailesi, çevresi, milleti, devleti ve vatani için daima yararlı, yapıcı, yaratıcı, iyi bir insan ve vatandaş olarak yetiştirme sanatıdır (Tekışık, 2004). Günümüzde ise öğretmenlik mesleği, eğitim sektörü ile ilgili olan sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip, alanda özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan akademik çalışma ve mesleki formasyonu gerektiren, profesyonel statüde bir uğraşı alanı anlamına gelmektedir (Sandıkçı, 2011). Bireyler, öğretmenlik mesleğini seçme kriterlerini çeşitlendirebilmektedirler. Bu kriterler; sosyalleşme, kişilerarası ilişkiler, etik değerler, çocuklarla çalışma arzusu, topluma katkıda bulunma ve entelektüel tatmin gibi faktörlerden oluşmaktadır (Mori, 1965; Watt ve Richardson, 2012).

Sadece bilgi aktarmakla sınırlı olmayan genel anlamda öğretmenlik mesleği, aynı zamanda öğrencilere değerler, sorumluluklar ve sosyal beceriler kazandırmayı amaçlayan bir meslektir. Tüm öğretmenlik alanlarında olduğu gibi beden eğitimi öğretmenlerine yönelik olarak da öğrencilerin olumlu tutum geliştirmeleri ve dersin verimli işlenmesini sağlayarak, öğrencilerin keşfedilmeyi bekleyen becerilerinin karakteristik yapısının ortaya çıkmasını sağlamaktadır (Demirhan ve Altay, 2001).

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve inançlar sadece öğretmenlik hayatı için değil aynı zamanda pedagojik bilgilerini de etkilemektedir (König ve Rothland, 2012). Bu nedenle öğretmenlerin tutum ve inançları ile beslenen davranışlarının niteliği oldukça önemlidir (Üstüner, 2006). Tutumlar geniş ve kapsamlı bir kavram olup inançlardan farklı olmakla beraber insan topluluklarına karşı bireyin tepkilerindeki etkileri ifade etmektedir (Robbins, 1994; Tezbaşaran, 1997). İnançlar, bireylerin kendi dünyalarının bir yönü ile ilgili algılarının ve tanımlarının meydana getirdiği sürekli duygular ağıdır. Birey çoğu durumda bireysel ilkelerinin kaynağı olmakla beraber bilgi, kanaat ve inançlarını açığa vurmaya istediği zaman bunu davranış ve tutumlarıyla belli eder (Eren, 2000). Esas olarak fiziksel gelişim amacının ön planda tutulduğu beden eğitimi ve spor aktiviteleri içerisinde ise öğrencilerin günlük hayata transfer edebilecekleri uygun davranış biçimleri öğretmenler tarafından kasıtlı olarak uygulanmalı ve pekiştirilmelidir (Yıldıran ve Yetim, 1996). Bu anlamda öğretmen adaylarının sürecin başlangıcından itibaren mesleğe olan inançları önemlidir (Bergmark vd., 2018). Bu yüzden hem genel olarak hem de özel

olarak beden eğitimi ve spor öğretmeninin kendisini işine adanmış ve işine odaklanmış olması beklenir, böyle bir öğretmenin öğrencileri tarafından model alınması daha olasıdır (Başar, 2001).

Eğitim kurumlarının kalitesinin artırılması ve öğrencilerin istenilen düzeyde başarıya ulaşabilmesi için öğretmen yeterliklerinin ve yetkinliklerinin yüksek olması gereklidir (Köksal, 2008). Yeterlilik, bir şeyi yapacak yetiye ve becere sahip olmak demektir. Yeterlilik, sergilenmesi ve sahip olunması gereken birtakım beceriler için zihinsel, bedensel, ön öğrenmeler, tutumlar gibi birtakım özelliklere sahip olunması istenmektedir. Bireylerin öğretmenlik mesleğini icra edebilmesi için temelde birtakım özelliklere; bilgi, beceri, tutum, davranış ve değerlere sahip olması gerekir. Bunları, öğretmen yeterlilikleri olarak da ifade etmek mümkündür. Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği, tutum, davranış, bilgi ve becerinin kazanılması, öğretmen yetiştirme süreci kapsamının üç boyutlu olarak ortaya çıkmasına neden olmuştur (Karip, 2017).

Yetkinlik kavramı ise bir işin belirli aşamalarında ölçülebilir, özel uzmanlık gerektiren bir işin gereksinimlerine odaklanırken kişinin ihtiyaç duyduğu beceri ve davranışlarını nitelikli bir şekilde gerçekleştirdiği görevlere vurgu yapmaktadır. (Allen vd., 2005). Bandura (1986), tarafından sosyal öğrenme kuramının en büyük tanımlarından biri olarak ele aldığı yetkinlik, bireyin becerilerine ne derecede yetkin olduğuyula değil, kendi becerilerine olan kanaati ile alakalıdır (Aydın, 2015). Yetkinlik en genel ifade ile mükemmel performansın elde edilmesinde ayırt edici bilgi, beceri ve tutumları içeren gözlemlenebilir davranışlar olarak ifade edilmektedir (Yetkin, 2006).

Bireyin yetkinlik algısı, güdülenmesini ve performansını pek çok biçimde etkiler (Karakuş, 2017). Hatta mağlubiyetlerden sonra yüksek yetkinlik algısına sahip insanlar daha hızlı toparlanabilirler (Aydın, 2008). Düşük yetkinlik algısına sahip bireyler ise, kendilerine verilen sıkıntılı vazifeleri tehdit olarak algılayarak geri vazgeçmektedir (Köse, 2007). Ayrıca öğretmen yetkinliğinin, öğrencinin başarısını, motivasyonunu ve kendisinin yetkinlik inancını da etkilediği belirlenmiştir (Milson ve Ekşi 2003). Çünkü kaliteli bir nesil ve öğrencide bulunması gereken özellikler nitelikli öğretmenlerle oluşturulmaktadır (Mirzeoğlu vd., 2007).

Öğretmenlik mesleğine alımda ve öğretmenliğe devam etmede hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde bazı problemlerin olduğu ifade edilmiştir (Mulkeen ve Crowe-Taft, 2010). Ülkemizde yapılan araştırmalar sonucunda öğretmenlerin çalışma koşullarının pekiyi olmadığı ortaya konmuştur. Karip, 2017). Bunun nedenleri olarak çalışma şartlarının iyi olmaması, maaşların yetersiz görülmesi, öğretmenlik mesleğinin toplumda saygınlığının azalması sayılabilir. Bu sebepler ise öğretmenlerde mesleki tükenmişliğe neden olduğu vurgulanmıştır (Cemaloğlu ve Şahin, 2007). Bu bağlamda bireylerin, öğretmenlik mesleğine yönelik yetkinliklerini artırmak için sürekli gelişim faaliyetlerine erişimleri sağlanmalıdır.

Literatürde öğretmen adayları ile ilgili çalışmaların olup, öğretmen adaylarının beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç algıları ile kişisel-mesleki yetkinlik düzeyleri üzerine yapılmış pek fazla çalışma bulunmadığından konunun önemine dair yapılan araştırmalar da incelendiğinde, farklı çalışma grupları üzerinde yeni çalışmalara ihtiyaç duyulduğu değerlendirilmektedir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, ilişkisel tarama modeli adı verilen bir nicel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Tarama modeli, mevcut ya da geçmişteki bir durumu olduğu gibi tasvir etmeye yöneliktir ve öğrenme süreçleri ile bireyin istenen davranışları kazanmasına yönelik uygulamaları kapsar. Genel tarama yöntemi, geniş bir evrende bulunan çok sayıda öğeyi inceleyerek bu evren hakkında genel bir kanaate varmaya çalışır. Bunun için ya evrenin tamamı ya da bu evrenden alınan bir

örneklem incelenir. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha fazla değişken arasındaki eşzamanlı değişimleri araştırır. Bu modelde, değişkenler arasında bir değişimin olup olmadığı ve eğer varsa bu değişimin nasıl gerçekleştiği üzerinde durulur (Karasar, 2005).

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, 2022-2023 yılı Karabük Üniversitesi Hasan Doğan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu özel yetenek sınavına giren adayların beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç algıları ile kişisel-mesleki yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Çalışma Grubu

2022-2023 yılı Karabük Üniversitesi Hasan Doğan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun özel yetenek sınavına giren 124 kadın 149 erkek olmak üzere toplam 273 aday oluşturmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Kişisel Bilgileri

	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	149	54,6
	Erkek	124	45,4
Yaşanılan yer	Köy ve altı yerleşim yeri	29	10,6
	İlçe	63	23,1
	Şehir	79	28,9
	Büyükşehir	102	37,4
Ailenizin kendini tanımladığı gelir düzeyi	Alt	26	9,5
	Alt-Orta	29	10,6
	Orta	133	48,7
	Orta-Üst	51	18,7
Anne eğitim düzeyi	Üst	34	12,5
	İlkokul mezunu	89	32,6
	Ortaokul mezunu	65	23,8
	Lise mezunu	72	26,4
	Üniversite mezunu	34	12,5
Baba eğitim düzeyi	Lisansüstü mezunu	13	4,8
	İlkokul mezunu	68	24,9
	Ortaokul mezunu	80	29,3
	Lise mezunu	78	28,6
	Üniversite mezunu	32	11,7
Lisanslı sporculuk durumu	Lisansüstü mezunu	15	5,5
	Var	173	63,4
Ailede spor yapma durumu	Yok	100	36,6
	Var	118	43,2
TYT puan durumu	Yok	155	56,8
	180-240 puan	180	65,9
	241-300 puan	70	25,6
Toplam	301 puan ve üzeri	23	8,4
		273	100,0

Verilerin Toplanması

Araştırmacılar tarafından kişisel bilgi formu hazırlanmış olup, katılımcıların cinsiyet, yaşadığı yer, ailesinin kendini tanımladığı gelir aralığı, anne ve baba eğitim düzeyi, lisanslı sporculuk durumu, ailede spor yapma durumu ve TYT puan durumu bilgileri toplanmıştır.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Mesleğine Yönelik İnanç Ölçeği (BESÖMİÖ): Fan (2018) ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş, Doğru vd. (2019) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Meslek aşkı ve beden eğitimi ve sporun değeri olmak üzere iki alt boyuttan oluşan ölçekte toplamda 12 madde bulunmaktadır. Uyarlanan ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0,909 bulunmuştur. Alt boyutlardan “Meslek Aşkı” boyutu iç tutarlık katsayıları 0,827-0,715 ve “Beden Eğitimi ve Sporun Değeri” boyutu için ise 0,818-0,496 arasında değişmektedir.

Kişisel-Mesleki Yetkinlikler Algı Ölçeği (KMYAÖ): Kazu ve Demiralp (2017) tarafından geliştirilmiştir. İletişim-sosyal yetkinliği, öğrenme yetkinliği, alana özgü yetkinliği ve bağımsız çalışabilme-sorumluluk alabilme yetkinliği olmak üzere dört boyuttan oluşan ölçekte 18 madde bulunmaktadır. Kazu ve Demiralp (2017) tarafından yapılan çalışmada ölçeğin iç tutarlılık değerleri; bağımsız çalışabilme-sorumluluk alabilme yetkinliği boyutunda $\alpha=0.81$, alana özgü yetkinliği boyutunda $\alpha=0.85$, öğrenme yetkinliği boyutunda $\alpha=0.86$, iletişim-sosyal yetkinliği boyutunda $\alpha=0.74$ ve ölçeğin toplamı için $\alpha=0.91$ olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 24.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılımına ilişkin yapılan çarpıklık ve basıklık testleri sonrası, verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüş ve uç değer sorunu yaratacak bir veriye rastlanmamıştır. Tablo 2’de normallik varsayımının test edilmesi için incelenen çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 arasında değiştiği görülmektedir. Verilerin analizinde frekans, yüzde dağılımı, ortalama değerleri, bağımsız örneklem t-Testi, tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Varyansların eşitliği için hesaplanan anlamlılık değeri ($p<0.05$) olarak kabul edilmiştir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2021).

Tablo 2. Ölçeklerin Betimsel İstatistikleri

	Ölçekler	N	X̄	S	Min.	Max.	Skw.	Kurt.
BESÖMİÖ	Meslek aşkı	273	25,87 (4,31)	3,86	13,00	30,00	- ,830	,202
	BES’un değeri	273	26,35 (4,39)	3,52	16,00	30,00	- ,886	,386
	Ölçek Geneli	273	52,23 (4,35)	6,69	33,00	60,00	- ,656	-,253
KMYAÖ	İletişim-sosyal yetk.	273	17,51 (4,37)	2,01	13,00	20,00	- ,127	- 1,286
	Öğrenme yetk.	273	21,46 (4,29)	2,94	12,00	25,00	- ,594	,072
	Alana özgü yetk.	273	21,67 (4,33)	2,84	12,00	25,00	- ,631	,197
	Bağımsız çalışabilme yetk.	273	16,49 (4,12)	2,91	9,00	20,00	- ,571	-,364
	Ölçek Geneli	273	77,14 (4,28)	8,48	57,00	90,00	,062	- 1,037

Katılımcılardan elde edilen tanımlayıcı istatistik sonuçlarına göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği beden eğitimi ve sporun değeri (4,39) alt boyutunun en yüksek; meslek aşkı (4,31) alt boyutunun ise en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği iletişim-sosyal yetkinlik (4,44) alt boyutunun en yüksek; bağımsız çalışabilme yetkinliği (4,12) alt boyutunun en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Ölçeklerin geneli ve alt boyutlarının çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde -1,5 ile +1,5 aralığında olduğu ve normallik varsayımını sağladığı söylenilebilir.

Bulgular

Tablo 3. Ölçekler arasındaki ilişkiye ait Pearson korelasyon analizi sonuçları

		KMYAÖ
BESÖMİÖ	r	0,41
	p	,000*

*p<,05 Kategoriler: 0-0,30=Düşük ilişki; 0,40-0,60= Orta düzeyde ilişki; 0,70-1,00= Yüksek düzeyde ilişki

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği arasındaki ilişkiye Pearson korelasyon analizi ile bakılmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli arasında pozitif yönde orta düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Katılımcıların Beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançları arttıkça kişisel-mesleki yetkinlik algılarının da artış gösterdiği söylenilebilir.

Tablo 4. Katılımcıların cinsiyet değişkeni ile ölçekler arasındaki farklılığa ilişkin t-testi sonuçları

		Cins.	N	X̄	S	t	sd	p
BESÖMİÖ	Meslek aşkı	Erkek	149	26,07	3,59	0,95	271	,351
		Kadın	124	25,62	4,16			
	BES'un değeri	Erkek	149	26,52	3,30	0,83	271	,404
		Kadın	124	26,16	3,77			
Ölçek Geneli	Erkek	149	52,59	6,22	0,97	271	,329	
	Kadın	124	51,79	7,22				
İletişim-Sosyal yetk.	Erkek	149	17,41	2,01	0,86	271	,386	
	Kadın	124	17,62	2,03				
KMYAÖ	Öğrenme yetk.	Erkek	149	21,44	2,97	0,11	271	,909
		Kadın	124	21,48	2,91			
	Alana özgü yetk.	Erkek	149	21,82	2,87	0,94	271	,347
		Kadın	124	21,50	2,80			
Bağımsız çalışabilme yetk.	Erkek	149	16,28	3,07	1,32	271	,188	
	Kadın	124	16,75	2,70				
Ölçek Geneli	Erkek	149	76,96	8,06	0,38	271	,701	
	Kadın	124	77,36	8,98				

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların cinsiyet değişkeni ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Katılımcıların cinsiyet değişkeni ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli ve alt boyutları arasında herhangi bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 5. Katılımcıların lisanslı sporculuk durumu değişkeni ile ölçekler arasındaki farklılığa ilişkin t-testi sonuçları

	Lisans	N	X̄	S	t	sd	p	
BESÖMİÖ	Meslek aşkı	Var	173	25,98	3,98	0,62	271	,534
		Yok	100	25,68	3,65			
	BES'un değeri	Var	173	26,34	3,65	0,11	271	,912
		Yok	100	26,39	3,30			
	Ölçek Geneli	Var	173	52,32	6,84	0,30	271	,764
		Yok	100	52,07	6,46			
İletişim-Sosyal yetk.	Var	173	17,56	2,03	0,57	271	,564	
	Yok	100	17,42	1,99				
Öğrenme yetk.	Var	173	21,52	2,99	0,43	271	,665	
	Yok	100	21,36	2,84				
Alana özgü yetk.	Var	173	21,82	2,79	1,13	271	,256	
	Yok	100	21,42	2,91				
Bağımsız çalışabilme yetk.	Var	173	16,58	3,00	0,66	271	,507	
	Yok	100	16,34	2,78				
Ölçek Geneli	Var	173	77,49	8,51	0,89	271	,370	
	Yok	100	76,54	8,43				

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların lisanslı sporculuk durumu değişkeni ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Katılımcıların lisanslı sporculuk durumu değişkeni ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli ve alt boyutları arasında herhangi bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 6. Katılımcıların ailede spor yapan kişi durumu değişkeni ile ölçekler arasındaki farklılığa ilişkin ANOVA sonuçları

	Aile Spor	N	X̄	S	t	sd	p
BESÖMİÖ	Meslek aşkı	11	26,30	3,76	1,62	271	,106
		8	25,54	3,91			
	BES'un değeri	11	26,55	3,71	0,82	271	,413
		8	26,20	3,36			
	Ölçek Geneli	11	52,86	6,83	1,36	271	,173
		8	51,74	6,56			
İletişim-Sosyal yetk.	11	17,43	2,07	0,57	271	,566	
	8	17,57	1,98				
KMYAÖ	Öğrenme	11	21,44	2,83	0,10	271	,919

yetk.		8						
	Yok	15	21,47	3,02				
	Var	11	21,87	2,89				
Alana özgü yetk.	Yok	15	21,52	2,80	0,99	271	,323	
	Var	11	16,44	3,10				
Bağımsız çalışabilme yetk.	Yok	15	16,52	2,77	0,22	271	,823	
	Var	11	77,19	8,71				
Ölçek Geneli	Yok	15	77,10	8,33	0,08	271	,935	

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların ailede spor yapan kişinin olma durumu değişkeni ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Katılımcıların ailede spor yapan kişinin olma durumu değişkeni değişkeni ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli ve alt boyutları arasında herhangi bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 7. Katılımcıların yaşadıkları yer değişkeni ile ölçekler arasındaki farklılığa ilişkin ANOVA sonuçları

	Yer	N	X̄	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
	Köy ve altı yerleşim yeri	29	26,41	3,93	2,31	,076	---
	İlçe	63	26,80	3,50			
	Şehir	79	25,22	4,00			
	Büyükşehir	102	25,63	3,86			
EKÖ	Köy ve altı yerleşim yeri	29	26,68	3,76	0,98	,402	---
	İlçe	63	26,93	3,28			
	Şehir	79	26,03	3,64			
	Büyükşehir	102	26,15	3,49			
Ölçek geneli	Köy ve altı yerleşim yeri	29	53,10	6,90	1,95	,122	---
	İlçe	63	53,74	6,12			
	Şehir	79	51,26	7,09			
	Büyükşehir	102	51,79	6,55			
ÇYLYÖ	Köy ve altı yerleşim yeri	29	17,37	2,22	1,55	,200	---
	İlçe	63	17,96	1,99			
	Şehir	79	17,49	2,04			
	Büyükşehir	102	17,28	1,93			

Öğrenme yetk.	Köy ve altı yerleşim yeri	29	22,00	2,61	2,05	,107	---
	İlçe	63	22,09	2,90			
	Şehir	79	21,03	3,05			
	Büyükşehir	102	21,24	2,91			
Alana özgü yetk.	Köy ve altı yerleşim yeri	29	21,72	2,83	2,37	,070	---
	İlçe	63	22,39	2,61			
	Şehir	79	21,12	3,08			
	Büyükşehir	102	21,64	2,72			
Bağımsız çalışabilme Yetk.	Köy ve altı yerleşim yeri	29	16,20	2,71	0,67	,571	---
	İlçe	63	16,58	3,05			
	Şehir	79	16,18	3,09			
	Büyükşehir	102	16,75	2,75			
Ölçek geneli	Köy ve altı yerleşim yeri	29	77,31	7,62	1,71	,165	---
	İlçe	63	79,04	7,94			
	Şehir	79	75,84	9,11			
	Büyükşehir	102	76,93	8,43			

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların yaşadıkları yer değişkeni ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Katılımcıların yaşadıkları yer değişkeni ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli ve alt boyutları arasında herhangi bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 8. Katılımcıların ailenizin kendini tanımladığı gelir düzeyi değişkeni ile ölçekler arasındaki farklılığa ilişkin ANOVA sonuçları

		Gelir	N	X	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
EKÖ	Meslek aşkı	Alt	26	25,84	3,36	0,32	,920	---
		Alt-Orta	29	26,37	3,58			
		Orta	133	25,86	3,65			
		Orta-Üst	51	25,52	4,40			
		Üst	34	26,00	4,48			
BES'in değeri	Alt	26	25,96	3,78	0,34	,848	---	
	Alt-Orta	29	26,51	3,21				
	Orta	133	26,24	3,36				
	Orta-Üst	51	26,41	3,84				
	Üst	34	26,91	3,80				
Ölçek geneli	Alt	26	51,80	6,54	0,21	,928	---	
	Alt-Orta	29	52,89	6,35				
	Orta	133	52,10	6,41				
	Orta-Üst	51	51,94	7,42				
	Üst	34	52,91	7,32				

ÇİLYÖ	İletişim- sosyal yetk.	Alt	26	17,11	2,06	1,73	,144	---
		Alt-Orta	29	17,86	1,88			
		Orta	133	17,27	1,97			
		Orta-Üst	51	17,92	1,84			
		Üst	34	17,85	2,38			
	Öğrenme yetk.	Alt	26	21,23	3,63	0,59	,669	---
		Alt-Orta	29	22,10	2,91			
		Orta	133	21,28	2,70			
		Orta-Üst	51	21,47	3,14			
		Üst	34	21,76	3,03			
	Alana özgü yetk.	Alt	26	21,69	3,22	1,94	,104	---
		Alt-Orta	29	21,65	2,70			
		Orta	133	21,41	2,62			
		Orta-Üst	51	21,54	3,20			
		Üst	34	22,91	2,72			
	Bağımsız çalışabilme Yetk.	Alt	26	16,73	2,66	0,68	,600	---
		Alt-Orta	29	16,31	3,18			
		Orta	133	16,45	2,71			
		Orta-Üst	51	16,13	3,18			
		Üst	34	17,14	3,26			
Ölçek geneli	Alt	26	76,76	7,95	1,07	,371	---	
	Alt-Orta	29	77,93	8,32				
	Orta	133	76,42	8,06				
	Orta-Üst	51	77,07	9,40				
	Üst	34	79,67	9,11				

Tablo 8 incelendiğinde katılımcıların ailelerinin kendilerini tanımladığı gelir düzeyi değişkeni ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Katılımcıların ailelerinin kendilerini tanımladığı gelir düzeyi değişkeni ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli ve alt boyutları arasında herhangi bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 9. Katılımcıların anne eğitim düzeyi değişkeni ile ölçekler arasındaki farklılığa ilişkin ANOVA sonuçları

EKÖ	Anne eğitim	N	X̄	S	F	P	Post Hoc (Tukey)
Ortaokul mezunu	65	25,38	4,06				
Lise mezunu	72	25,72	3,83				
Üniversite mezunu	34	25,26	4,54				
Lisansüstü mezunu	13	25,53	3,88				
BES'in değeri	İlkokul mezunu	89	26,80	3,20	1,40	,232	---
	Ortaokul	65	26,43	3,14			

ÇYLYÖ	mezun	Lise mezunu	72	26,38	3,30			
		Üniversite mezunu	34	25,17	4,87			
		Lisansüstü mezunu	13	25,84	4,16			
	Ölçek geneli	İlkokul mezunu	89	53,43	5,96			
		Ortaokul mezunu	65	51,81	6,46			
		Lise mezunu	72	52,11	6,34	1,46	,214	---
		Üniversite mezunu	34	50,44	8,78			
		Lisansüstü mezunu	13	51,38	7,80			
		İlkokul mezunu	89	17,58	1,99			
		Ortaokul mezunu	65	17,26	2,10			
	İletişim-sosyal yetk.	Lise mezunu	72	17,69	1,98	0,46	,761	---
		Üniversite mezunu	34	17,38	2,00			
		Lisansüstü mezunu	13	17,61	2,14			
		İlkokul mezunu	89	21,47	3,01			
	Öğrenme yetk.	Ortaokul mezunu	65	21,23	2,88			
		Lise mezunu	72	21,76	2,71	0,62	,646	---
		Üniversite mezunu	34	21,58	3,13			
		Lisansüstü mezunu	13	20,53	3,47			
	Alana özgü yetk.	İlkokul mezunu	89	21,68	2,63			
		Ortaokul mezunu	65	21,49	2,89			
Lise mezunu		72	21,58	3,05	0,37	,823	---	
Üniversite mezunu		34	22,20	2,95				
Bağımsız çalışabilme Yetk.	Lisansüstü mezunu	13	21,69	2,65				
	İlkokul mezunu	89	16,58	2,94				
	Ortaokul mezunu	65	16,30	2,81				
	Lise mezunu	72	16,25	3,05	0,56	,687	---	
	Üniversite mezunu	34	17,08	2,72				
	Lisansüstü mezunu	13	16,61	3,17				

Ölçek geneli	İlkokul mezunu	89	77,32	8,61	0,34	,847	---
	Ortaokul mezunu	65	76,29	8,36			
	Lise mezunu	72	77,29	8,18			
	Üniversite mezunu	34	78,26	9,28			
	Lisansüstü mezunu	13	76,46	8,55			

Tablo 9 incelendiğinde katılımcıların anne eğitim düzeyi değişkeni ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Katılımcıların anne eğitim düzeyi ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli ve alt boyutları arasında herhangi bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 10. Katılımcıların baba eğitim düzeyi değişkeni ile ölçekler arasındaki farklılığa ilişkin ANOVA sonuçları

		Baba eğitim	N	X̄	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
Meslek aşkı	İlkokul mezunu	68	26,52	3,34	1,28	,276	---	
	Ortaokul mezunu	80	25,21	3,81				
	Lise mezunu	78	26,00	4,06				
	Üniversite mezunu	32	25,50	4,69				
	Lisansüstü mezunu	15	26,53	3,02				
EKÖ BES'in değeri	İlkokul mezunu	68	27,08	3,09	1,01	,400	---	
	Ortaokul mezunu	80	26,18	3,31				
	Lise mezunu	78	26,10	3,94				
	Üniversite mezunu	32	25,90	3,79				
	Lisansüstü mezunu	15	26,26	3,45				
Ölçek geneli	İlkokul mezunu	68	53,61	5,93	1,19	,313	---	
	Ortaokul mezunu	80	51,40	6,36				
	Lise mezunu	78	52,10	7,37				
	Üniversite mezunu	32	51,40	7,49				
	Lisansüstü mezunu	15	52,80	5,84				
Y1 LY	İletişim- sosyal	İlkokul mezunu	68	17,69	1,97	0,39	,810	---

yetk.	Ortaokul mezunu	80	17,28	2,08			
	Lise mezunu	78	17,56	2,01			
	Üniversite mezunu	32	17,53	2,07			
	Lisansüstü mezunu	15	17,60	1,88			
Öğrenme yetk.	İlkokul mezunu	68	21,72	2,95			
	Ortaokul mezunu	80	20,98	3,12			
	Lise mezunu	78	21,29	2,75	1,40	,232	---
	Üniversite mezunu	32	22,18	2,99			
	Lisansüstü mezunu	15	22,13	2,44			
Alana özgü yetk.	İlkokul mezunu	68	21,80	2,94			
	Ortaokul mezunu	80	21,27	3,32			
	Lise mezunu	78	21,48	2,38	1,51	,199	---
	Üniversite mezunu	32	22,56	2,55			
Bağımsız çalışabilme Yetk.	Lisansüstü mezunu	15	22,33	1,91			
	İlkokul mezunu	68	16,72	3,01			
	Ortaokul mezunu	80	16,43	2,61			
	Lise mezunu	78	16,12	3,17	0,90	,462	---
Ölçek geneli	Üniversite mezunu	32	17,18	2,58			
	Lisansüstü mezunu	15	16,20	3,32			
	İlkokul mezunu	68	77,94	8,58			
	Ortaokul mezunu	80	75,98	8,65			
	Lise mezunu	78	76,47	8,14	1,31	,264	---
	Üniversite mezunu	32	79,46	8,83			
	Lisansüstü mezunu	15	78,26	7,66			

Tablo 10 incelendiğinde katılımcıların baba eğitim düzeyi değişkeni ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Katılımcıların baba eğitim düzeyi değişkeni ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli ve alt boyutları arasında herhangi bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 11. Katılımcıların TYT puan değişkeni ile ölçekler arasındaki farklılığa ilişkin ANOVA sonuçları

		TYT	N	X̄	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
EKÖ	Meslek aşkı	180-240 puan	180	25,88	3,95	0,06	,994	---
		241-300 puan	70	25,82	3,36			
		301 puan ve üzeri	23	25,91	4,66			
	BES'in değeri	180-240 puan	180	26,26	3,60	0,67	,508	---
		241-300 puan	70	26,32	3,64			
		301 puan ve üzeri	23	27,17	2,32			
	Ölçek geneli	180-240 puan	180	52,15	7,02	0,20	,815	---
		241-300 puan	70	52,15	5,96			
		301 puan ve üzeri	23	53,08	6,33			
ÇYLYÖ	İletişim-sosyal yetk.	180-240 puan	180	17,58	2,03	0,94	,392	---
		241-300 puan	70	17,24	2,08			
		301 puan ve üzeri	23	17,78	1,67			
	Öğrenme yetk.	180-240 puan	180	21,43	2,90	0,32	,724	---
		241-300 puan	70	21,64	2,90			
		301 puan ve üzeri	23	21,08	3,41			
	Alana özgü yetk.	180-240 puan	180	21,67	2,85	0,89	,409	---
		241-300 puan	70	21,91	2,69			
		301 puan ve üzeri	23	21,00	3,16			
Bağımsız çalışabilme Yetk.	180-240 puan	180	16,68	2,81	1,35	,260	---	
	241-300 puan	70	16,01	3,16				
	301 puan ve üzeri	23	16,43	2,90				
Ölçek geneli	180-240 puan	180	77,38	8,43	1,07	,790	---	
	241-300 puan	70	76,81	8,79				
	301 puan ve üzeri	23	76,30	8,20				

Tablo 11 incelendiğinde katılımcıların TYT puanı değişkeni ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Katılımcıların TYT puanı ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli ve alt boyutları arasında herhangi bir farklılık görülmemektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Tablo 2'deki betimsel istatistiklere bakıldığında, katılımcılardan elde edilen tanımlayıcı istatistik sonuçlarına göre katılımcıların beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeğinde "beden eğitimi ve sporun değeri" alt boyutu en yüksek ortalamaya sahipken, "meslek aşkı" alt boyutunun en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre de katılımcıların beden eğitimi ve sporun toplumsal ve bireysel önemini yüksek oranda tanıdığını, ancak henüz öğretmen olmadıkları için mesleğe duydukları tutkunun veya bağlılığın bu değer algısından daha düşük olduğunu söyleyebiliriz. Kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeğinin, iletişim-sosyal yetkinlik alt boyutunun en yüksek; bağımsız çalışabilme yetkinliği alt boyutunun ise en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, aday öğretmenlerin mesleklerini icra ederken iletişim kurma ve sosyal becerilerini daha etkin bir şekilde kullanabildiklerini fakat sosyo-ekonomik düzeylerinin düşüklüğü, fiziksel ve çevresel faktörlerin olumsuz etkileri ile rol-model eksikliği gibi sebeplerden kaynaklı bağımsız olarak çalışamadıkları söylenilebilir.

Tablo 3'te yer alan pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre, katılımcıların beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli arasında pozitif yönde orta düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Katılımcıların Beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançları arttıkça, kişisel-mesleki yetkinlik algılarının da artış gösterdiği söylenilebilir. Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının mesleğe yönelik inançlarının artmasının, kişisel-mesleki yetkinlik algıları üzerinde belirgin bir olumlu etkisi olduğunu gözlemlenebilir. Bu artış, öz-yeterlik algılarındaki güçlenme, motivasyon ve bağlılıkta gözlemlenen yükselme ve yeni deneyimlere açık olma isteğindeki artışla doğrudan ilişkilendirilebilir. Ayrıca, adayların geri bildirim alma konusundaki istekliliği ve özsaygıdaki yükselme, bu olumlu trendin diğer önemli bileşenlerindedir. Ek olarak, mesleğe duyulan bu derin inanç, öğretmen adaylarını ek öğrenme fırsatlarına daha açık hale getirdiği söylenilebilir.

Katılımcıların cinsiyet değişkeni ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç, cinsiyetin bu alanda bir önyargı veya özel bir inanç oluşturmadığı anlamına gelebilir. Bu da eğitim ve meslek seçimi açısından cinsiyet eşitliği için olumlu bir bulgudur. İlgili literatür incelendiğinde çalışmamızı destekler nitelikte benzer araştırmaların olduğu görülmektedir (Şahin Taşkın ve Hacıömeroğlu, 2010; Demirtaş vd., 2011; Tunçeli, 2013; Altuntaş, 2016).

Katılımcıların cinsiyet değişkeni ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Bu sonuç cinsiyet değişkeninin, bireylerin kişisel ve mesleki yetkinliklerine dair algıları üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Bu da mesleki eğitim ve gelişim faaliyetlerinde, bireylerin yetkinliklerini artırmaya yönelik desteklerin cinsiyet ayrımı olmaksızın sunulması gerektiğini vurgular. Ayrıca cinsiyetin, bireylerin mesleki yetkinlik algısında bir farklılık yaratmadığına dair bu tespit, mesleki alanlarda cinsiyet eşitliğine yönelik atılan adımların ve eğitimde cinsiyet temelli ayrımcılığın azaltılmasına yönelik çabaların olumlu sonuçlar ortaya koyduğunun göstergesi olarak kabul edilebilir. Mevcut literatür incelendiğinde, çalışmayı destekler nitelikte benzer araştırmaların da olduğu görülmektedir (Çetin, 2020).

Katılımcıların lisanslı sporculuk durumu değişkeni ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç, mesleki inançların sadece sporculuk deneyimi ile şekillenmediğini, aynı zamanda pedagojik eğitimleri, mesleki gelişimleri ve diğer deneyimleri üzerinden de şekillendirebileceğini gösteriyor olabilir.

Katılımcıların lisanslı sporculuk durumu değişkeni ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli ve alt boyutları arasında herhangi bir anlamlı farklılık görülmemiştir. Lisanslı sporculuk deneyimi, bireylerin spora ve spor eğitimine dair derinlemesine bilgi ve tecrübe kazanmalarını sağlayabilir. Bu nedenle, bu tür bir deneyime sahip bireylerin, kişisel-mesleki yetkinlik algıları üzerinde olumlu bir etkisi olabileceği beklenebilir ancak eğitim sistemi ve bireylerin kişisel değerleri buna engel olabilir.

Adayların ailede spor yapan kişinin olma durumu değişkeni ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç, adayların beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine ilişkin inançlarının, aile bireylerinin sporla ilgilenip ilgilenmediğinden bağımsız olarak şekillendiğini gösterebilir. Bu yargıya göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançların bireysel deneyimler, eğitim, medya etkisi veya arkadaş çevresi gibi faktörlerle belirlenebileceği söylenebilir. Deniz ve Görgeç (2018) de yapmış olduğu çalışmada, çalışmamızı destekler nitelikte benzer sonuçlar elde etmiştir.

Katılımcıların ailede spor yapan kişinin olma durumu değişkeni ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli ve alt boyutları arasında herhangi bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç, aile içinde sporla ilgilenen bir bireyin varlığının, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kişisel ve mesleki yetkinlik algıları üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olmadığı düşünülebilir. Avrupa Yükseköğretim Alanında yetkinlik kavramı, bilgiyi; kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri iş ve çalışma ortamları ile mesleki ve kişisel gelişim konusunda kullanabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (TYYÇ, 2011). Bu tanıma göre mesleki yetkinlik algısının bireysel deneyimler, eğitim, mesleki gelişim ve kişisel motivasyon gibi diğer faktörler tarafından daha çok etkilendiği söylenebilir.

Katılımcıların yaşadıkları yer değişkeni ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu bulgu, katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik inançlarının yaşadıkları bölge veya şehir tarafından belirgin bir şekilde etkilenmediğini göstermektedir. Bu durum, beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançların, ulusal eğitim politikaları, müfredat ve öğretmen eğitimi programları gibi genel faktörler tarafından şekillendirildiğini gösterebilir. Buna ek olarak, adayların mesleki inançlarını etkileyen bireysel ve genel deneyimler bölgesel farklılıkların etkisini gölgeleyebilir. Literatürde, mevcut çalışmayı destekler nitelikte çalışmaların olduğu görülmektedir (Akkaya, 2009; Güven ve Kaya, 2019; Doğrul ve Kılıç, 2020).

Katılımcıların yaşadıkları yer değişkeni ile kişisel-mesleki yetkinlikler algı ölçeği geneli ve alt boyutları arasında herhangi bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bu bulgu, bireylerin kişisel ve mesleki yetkinlik algıları üzerinde coğrafi konumun veya yaşadıkları bölgenin belirgin bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Bu durumda, bireylerin kişisel-mesleki yetkinlik algılarında eğitim seviyeleri, mesleki tecrübeleri, sürekli gelişimleri ve kişisel motivasyonları gibi faktörlerin daha etkili olduğu düşünülebilir. Gül ve Köse (2021) de yapmış olduğu çalışmada mevcut çalışmayı destekler nitelikte benzer sonuçlar elde etmiştir.

Katılımcıların ailelerinin kendilerini tanımladığı gelir düzeyi değişkeni ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeği geneli ve alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonuca göre, beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğinin bireyler için evrensel bir cazibeye sahip olduğu ve bu alandaki inançların ailelerinin ekonomik durumundan bağımsız olarak şekillendiği söylenilebilir. Literatür incelendiğinde, mevcut çalışmayı destekleyen araştırmaların olduğu görülmektedir (Kızıлтаş vd., 2012; Karatekin ve vd., 2015; Altuntaş, 2016; Erdem, 2017; Erdemli, 2019; Güven ve Kaya, 2019).

Katılımcıların ailelerinin kendilerini tanımladığı gelir düzeyi değişkenine göre kişisel ve mesleki yetkinlik algılarında herhangi bir farklılık gözlenmemiştir. Bu sonuca göre, kişisel ve mesleki yetkinlik algısının, bireyin kendi deneyimleri, eğitimi, kişilik özellikleri ve yaşadığı sosyal etkileşimler gibi faktörlerle bağlantılı olabileceği söylenilebilir.

Katılımcıların anne ve baba eğitim düzeyleri ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Bu bulgu, beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançların, aile bireylerinin eğitim seviyesinden bağımsız olarak şekillenebileceğini gösterebilir. Eğitim düzeyi, birçok değişken üzerinde etkili olabilse de bu sonuçlar, mesleki inançların bireylerin kişisel deneyimleri, ilgi alanları, yetenekleri ve değerleri gibi faktörlerle daha yakından ilişkili olabileceğini gösteriyor olabilir. İlgili literatür tarandığında, mevcut çalışmayı destekler nitelikte benzer sonuçların bulunduğu çalışmaların olduğu görülmektedir (Karatekin ve vd., 2015; Erdem, 2017; Güven ve Kaya, 2019).

Katılımcıların anne ve baba eğitim düzeyleri ile kişisel-mesleki yetkinlik algıları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Anne ve baba eğitim düzeyi, bireylerin sosyo-ekonomik ve kültürel çerçevesini etkileyebilecek önemli bir faktör olmasına rağmen, elde edilen bu bulgu kişisel-mesleki yetkinlik algılarının anne ve baba eğitim düzeyi değişkeni ile doğrudan ilişkili olmadığını gösterebilir. Bu durum da kişisel-mesleki yetkinlik algılarının oluşumunda bireyin kendi deneyimleri, eğitimi, çevresel etkileşimleri ve kişisel özellikleri gibi faktörlerin etkili olduğu söylenilebilir.

Katılımcıların TYT (Temel Yeterlilik Testi) puanı ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Bu bulgu, beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançların, bireylerin kişisel deneyimleri, ilgi alanları, değerleri veya mesleğin getireceği avantajlar ve dezavantajlar gibi farklı faktörler tarafından şekillenebildiğini söyleyebiliriz. TYT puanı, bireyin genel akademik yeterliliğini değerlendirirken, mesleğe yönelik inançlar çok daha spesifik ve subjektif olabilir. Ayrıca, bir bireyin mesleki inançları, o meslek hakkında sahip olduğu bilgiye, aldığı eğitime veya meslekten beklentilere bağlı olarak da değişebilir. Bu nedenle, TYT puanının bu tür inançlar üzerinde belirleyici bir etkisi olmadığını söylemek mümkün olabilir.

Katılımcıların TYT (Temel Yeterlilik Testi) puanları ile kişisel-mesleki yetkinlik algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık elde edilememiştir. Bu da bireylerin akademik başarısının, kişisel ve mesleki yetkinlik algıları ile doğrudan ilişkili olmadığını göstermektedir. Başka bir deyişle, bir bireyin TYT'de yüksek bir puan alması, kişisel-mesleki yetkinlik algısının daha yüksek ya da daha düşük olacağı anlamına gelmeyebilir. İlgili literatür incelendiğinde, Turan ve ark. (2016) da yapmış olduğu araştırmada benzer sonuçlara ulaştığı görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançlar ile kişisel-mesleki yetkinlikler arasındaki algılar üzerinde belirli değişkenlerin etkisi incelenmiştir. Özellikle, cinsiyet, yaşadıkları yer, lisanslı sporculuk durumu, ailelerinin gelir düzeyi, ailede spor yapan kişinin olma durumu, anne-baba eğitim seviyesi ve TYT puanı gibi değişkenlerin bu iki

ölçek üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmüştür. Araştırmada belirtilen değişkenlerin kişisel-mesleki yetkinlikler ve inançlar üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmaması, adayların mesleki gelişiminde evrenselliğini vurgulamaktadır. Farklı sosyoekonomik, eğitim ve deneyim seviyelerine sahip bireyler, benzer yetkinlik ve inanç seviyelerine sahip olabilirler. Bu da öğretmenlik mesleğinin, bireyler arası farklılıkların ötesinde, ortak bir kimlik ve standartlara sahip olduğuna işaret edebilir.

Öneriler

1. Öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sürekli kılmak için, devlet destekli eğitim programları, seminerler ve konferanslar düzenlenebilir.
2. Öğretmenlerin kişisel-mesleki yetkinlik algıları üzerinde olumlu etkisi olan faktörlerin belirlenmesi için düzenli geri bildirim ve danışmanlık hizmetleri sunulabilir.
3. Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının ve mevcut öğretmenlerin mesleğe yönelik inançları ile kişisel-mesleki yetkinlik algıları arasındaki pozitif ilişki göz önünde bulundurularak, bu inançları güçlendirecek eğitim programları ve seminerler düzenlenmelidir.

Kaynakça:

- Akkaya, N. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (25), 35-42.
- Allen, J., Ramaekers, G. & Van der Velden, R. (2005). Measuring competencies of higher education graduates. *New Directions For Institutional Research*, 126, 49-59.
- Altuntaş, E. A., Kul, M. & Karataş, İ. (2016). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 196-215.
- Aydın, N. (2008). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının ve Öğretmenlerinin Çevre Eğitimine Yönelik Öz Yeterlik İnançları Üzerine Sınıf Düzeyi, Kıdem ve Değer Yönelimlerinin Etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın, Türkiye.
- Aydın, Y. (2015). *Örgütsel Sessizliğin Okul Yönetiminde Kayırmacılık ve Öğretmenlerin Öz Yeterlik Algısı ile İlişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara, Türkiye.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, N.J. Prentice-Hall.
- Başar, H. (2001). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bergmark, U., Lundström, S., Manderstedt, L. & Palo, A. (2018). Why become a teacher? Student teachers' perceptions of the teaching profession and motives for career choice. *European Journal of Teacher Education*, 41(3), 266-281.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2021). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Cemaloğlu, N. & Şahin, D. E. (2007). Öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 465-484
- Çelikten, M., Şanal, M. & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(1), 207- 237.
- Çetin, Y. C. (2020). *Öğretmenlerin Kişisel-Mesleki Yetkinlik Algıları ile Mesleki Dayanıklılık İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kahramanmaraş, Türkiye.

- Demirhan, G. & Altay, F. (2001). Lise birinci sınıfların beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2), 9-20.
- Demirtaş, H., Cömert, M. & Özer, N. (2011). Öğretmen Adaylarının Özyeterlik İnançları ve Mesleğe Yönelik Tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-111.
- Deniz, S. & Görgeç, İ. (2018). Spor Bilimleri Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliğine Yönelik Tutumları. *Electronic Turkish Studies*, 13(19), 545-559.
- Doğru, Z., Kamuk, Y. U. & Yılmaz, S. (2019). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Mesleğine Yönelik İnanç Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Journal of Global Sport and Education Research*, 2(2), 37-52.
- Doğrul, H. & Kılıç, F. (2020). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 49-57.
- Erdem, M. (2017). *Beden eğitimi ve spor öğretmenliği son sınıfta okuyan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Bartın, Türkiye.
- Eren, E. (2000). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Gül, İ. & Köse, H. S. (2021). Aday öğretmenlerin hizmet öncesi eğitim ile kişisel mesleki yetkinliklerinin incelenmesi. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 1(49), 447-466.
- Güven, A. & Kaya, R. (2019). Tarih Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(6), 549-566.
- Karakuş, İ. (2017). *Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik İnançları ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kahramanmaraş, Türkiye.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karatekin, K., Merey, Z. & Keçe, M. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 72-96.
- Karip, E. (Ed.) (2017). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kızıltaş, E., Sarıçam, H. & Halmatov, M. (2012). Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 173-189.
- Konuk, N. E. (2011). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum ve Mesleki Yeterlik Algı Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul, Türkiye.
- Köksal, N. (2008). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin öğretmen, müdür ve bakanlık yetkilileri tarafından değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(23), 36-46.
- König, J. & Rothland, M. (2012). Motivations for Choosing Teaching as a Career: Effects on General Pedagogical Knowledge during Initial Teacher Education. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 40(3), 289-315.
- Köse, İ. A. (2007). *Öğretmen Öz-Yeterlik Algısı Ölçeğinin Farklı Gruplarda Yapı Geçerliliğinin Sınanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara, Türkiye.
- Milson, A. ve Ekşi, H. (2003). Öğretmenlerin karakter eğitiminde yetkinlik duygusu konusunda bir ölçme aracına doğru: karakter eğitimi yetkinlik inancı skalası (KEYİS) ve Türkçeye uyarlanma çalışması. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(4), 99-130.
- Mirzeoğlu, D., Aktaş, I. & Boşnak M. (2007). Beden eğitimi öğretmeni, öğretmen adayı ve beden eğitimi ve spor yükseköğretilerinde görev yapan öğretim elemanlarının mesleki yeterlik duygusunun karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 18(3), 109-125.
- Mori, T. (1965). Structure of motivations for becoming a teacher. *Journal of Educational Psychology*, 56(4), 175-183.

- Mulkeen, A. & Crowe-Taft, N. (2010). *Teacher attrition in sub-Saharan Africa: The neglected dimension of the teacher supply challenge*. France: UNESCO.
- Robbins, S. (1994). *Örgütsel Davranışın Temelleri*. (Çev: Sevgi Ayşe Öztürk) Eskişehir ETAM Basım Yayın.
- Sandıkçı, M. (2011). *Beden Eğitimi Öğretmen Adayları ile Diğer Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum ve Öz-Yeterlik Alguları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Trabzon, Türkiye.
- Taşkın, Ç. Ş. & Hacıömeroğlu, G. (2010). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları: Nicel ve nitel verilere dayalı bir inceleme. *İlköğretim Online*, 9(3), 922-933.
- Tekışık, H. H. (2004). Cumhuriyetimizin 80.Yılında Milli Eğitimimizin Durumu. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 29(306), 1-9.
- Tezbaşaran, A. (1997). *Ölçek geliştirme klavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Tunçeli, H. İ. (2013). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3), 51-58.
- Turan, M. B., Karaoğlu, B., Kaynak, K. & Pepe, O. (2016). Özel Yetenek Sınavlarına Giren Adayların Genel Öz Yeterlilik Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 17-26.
- TYYÇ (2011). Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) Temel Alan Yeterlilikleri Raporu [Turkey Higher Education Qualifications Framework (THEQF)] Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri Temel Alan Kodu: 14 (13 Ocak 2011), Ankara. http://www.tyyc.sakarya.edu.tr/raporlar/14_Egitimbilimleri_13_01_2011.pdf
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109- 127.
- Watt, H. M., & Richardson, P. W. (2012). An introduction to teaching motivations in different countries: Comparisons using the FIT-choice scale. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 40(3), 185-197.
- Yetkin, C. (2006). *Yetkinlik Bazlı mülakat ile kariyer değerleri arasındaki ilişki ve bir uygulama* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, Türkiye.
- Yıldıran, İ. ve Yetim, A. (1996). Orta Öğretimde Beden Eğitimi Dersinin Öncelikli Amaçları Üzerine Bir Araştırma. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(3), 36- 43.